

BELGA ESPERANTISTO

48a Jaro — N-ro 6a — Julio-Aŭgusto 1956a

Fondita
en 1908a

Abonprezo:
Fr. 100,-

Redaktoro-Administranto:
la Prezidanto de R.B.L.E.:

Maur. JAUMOTTE

Avenuo De Bruyn, 44

Wilrijk-Antverpeno

Oficiala monata Organo de

REGA BELGA LIGO ESPERANTISTA

Asocio sen profita celo,

aliĝanta al UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO

Ekspozicio

Okaze de sia ora jubileo, baldaŭ festota, la Antverpena Grupo „La Verda Stelo” volas starigi materialon daŭran por ekspozicio por-esperanta, kiu povos esti uzata eventuale de diversaj instancoj, kiam okazo ekestos.

Tiu akirota materialo konsistos el stang-sistemo, kiu ebligis la prezenton de diversaj paneloj, ekzemple laŭ formato de duobla pro patria-papero.

Ideoj por tiaj paneloj ne nepre devas veni nur de antverpenaj amikoj; eĉ ne nur de efektivaj, lertaj samideanoj. Ankaŭ novuloj, eĉ ne bone scipovantaj nian lingvon, eble jam povos utile fari sugestojn, tiurilate.

Ni do faras varman alvokon por ke la interesitoj sendu sugestojn por unu aŭ pluraj paneloj al la prezidanto de la Antverpena Grupo: De Bruynlaan 44, Wilrijk.

Panelo povas enhavi, ekzemple, dokumentojn: Oni povas imagi panelon kun diverslingvaj „ŝlosiloj”, fiksitaj ĉirkaŭ desegno de ŝlosilo.

Oni povas, aliflanke, imagi panelojn, kun tielnomataj „sloganoj”, kiuj atentigos pri unu el la utiloj de Esperanto aŭ, kun ĉiferoj aŭ indikoj, pri venkoj de Esperanto.

Nu... Ĉio povas esti proponata, kio instigos eksterstarantojn simpatii kun la ideo de universala lingvo kaj lerni Esperanton.

Ne flankenmetu tiun ĉi alvokon!... Ĉiu helpu!... Ĉiu ensendu!

Universala Kongreso 1957

Ni eksciis, ke la estraro de U.E.A. decidis okazigi la 42-an Universalan Kongreson la venontan jaron en MARSEILLE, Francujo.

La L.K.K. estas jam kunmetita.

Kaj, en sia lasta numero, „Franca Esperantisto” aperigas esperantlingvan leteron de la urbestro de Marseille, kiu promesas la senpagan disponon pri la Operejo de la urbo, dum la tuta kongres-semajno.

Henriette Schoofs forlasis nin

H elbrile gvidis ŝin ĝis lasta spiro

S amrava revo, kiud pioniro

C eladis, ŝia edzo, - Esperanto.

H eroe devo kaj abnegacio,

O ptimismo eĉ en tragedio,

O n d a d i s tra ŝia anima lando.

F orpasis nun patrino kun koro ora . . .

S aluton, ve, al nia karmemora!

1 Julio 1956

Hector Vermuyten.

Dum la Kongreso en Gento, ĉe l'honorigo de la veteranoj, la Prezidanto aludis la fakton, ke S-ino Henriette Schoofs, kiu ĉiam regule ĉeestis ĉiujn kongresojn naciajn kaj internaciajn, ne povis nun esti inter ni. Ŝi kuŝis en kliniko por ripoziga periodo.

Li promesis ke li, - la tagon post la kongreso, - ŝin vizitos kaj pinglos sur ŝian bruston la medalon kun litereto V.

Kaj tiel li faris. Kaj ŝiaj okuloj brilis pro emocio... kaj, ĉe l'eniro de flegistino, ŝi fiere montris al ŝi la juvelon! Je tiu momento ankoraŭ, povis ŝajni ke temos nur pri ripoziga periodo.

Sed kelkaj semajnoj forpasis kaj la ripoziga periodo iĝis tiu de la eterna dormado.

Dum kelkaj tagoj, la komplikaj sekvis unu la alian kaj baldaŭ la parencoj kaj amikoj eksciis, ke ne plu restas espero.

Kaj dimanĉon, la 1an de julio, en la posttagmezo, ŝi forlasis siajn filon, bofilinon kaj genepojn kaj ĉiujn, kiujn ŝi dum sia vivo tiom amis.

S-ino Henriette Schoofs ne estis konata en la belga kaj internacia movado pro iuj oficialaj postenoj aŭ funkcioj, kiujn ŝi estus plenuminta.

Neniam ŝi akceptis tian: Dum la vivo de sia edzo, ŝi estis efektiva laborantino en nia movado. Neniu iam ekzakte konos la sumon de laboro, kiun ŝi tiam efektivigis.

Poste, ŝi kontentiĝis pri alia rolo: rolo de fratino amanta por ĉiuj, kiuj tiam jam staris en la movado; rolo de patrino amema por ĉiuj, kiuj envenos la movadon poste.

Ĉiam ĉiuj tuj ekkonis ŝin: Unu persono nur povis alparoli la homojn, kiel

ŝia S-ino Schoofs... La karesemo de ŝia voĉo kaj de ŝiaj vortoj, kelkfoje ŝajnis naive simpla kaj tamen ĉiam rekte parolis al la koro.

En la enterigejo, ŝia profesia direktoro memorigis ke ŝi siajn junajn kolegojn nomis „mannekes”... hometoj... ĉio, por S-ino Schoofs, finiĝis per la sufikso „et”... Sed en tiu et kuŝis la signifo de la „nj” kaj „ĉj” de „panjo kaj paĉjo”.

Ĉiuj ni perdis ĉu patrinon, ĉu fratino... Kaj la prezidanto de R.B.L.E. kaj de la antverpena sekcio „La Verda Stelo”, tion kun emocio memorigis, malgraŭ la intimo de le enterigo, - (informleteroj ne estas senditaj) -, en la funebrejo kaj antaŭ la tombo, en kiu nun sus kaj Henriette estas denove kunigitaj.

Ke la tero estu al ambaŭ dolĉa!

* * *

Aldonu ni, ke, - malgraŭ la citita intimo, - multegaj funebrantoj ĉeestis la enterigon.

Inter ili multaj esperantistoj: R.B.L.E. estis reprezentata de siaj prezidanto, vicprezidantino S-ino J. Plyson kaj ĝenerala sekretario, S-ro H. Sielens; Belga Esperanto-Instituto de sia prezidanto kaj de sia direktoro S-ro G. Van den Bossche; Flandra Ligo de S-ro Volders; nia Brusela Grupo de la prezidantedsino S-ino Jacobs kaj de F-ino M. Kestens; la Bruĝa Grupo de sia prezidanto, S-ro Ch. Poupeye, akompanata de sia filo Carlo; kaj ĉirkaŭis ilin pluraj dekoj de malnovaj kaj novaj geamikoj, kiuj ĉiu, kune kaj aparte, zorgis pri abunda florumado de la tombo.

M. J.

La esperantistaro kaj problemoj de la sciencistoj

En ĉi tiu artikolo mi deziras atentigi pri kelkaj problemoj, antaŭ kiuj nun troviĝas sciencistoj-esperantistoj, — problemoj, pri kiuj ankaŭ larĝa esperantista popolo devas interesiĝi, kaj kontribui al ilia solvo. Krom plejeble objektiva traktado de la problemoj, mi donos ankaŭ kelkajn proponojn, por ke oni pridiskutu ilin larĝe kaj tiel trovu plej bonan solvon.

Esperantistoj-sciencistoj estas kolektitaj en ISAE (Internacia Scienca Asocio Esperantista), kvankam oni devas tuj menciigi ke multaj esperantistoj-sciencistoj estas ankoraŭ ekster ISAE kaj, kontraŭe, en ISAE troviĝas ankaŭ nesciencistoj (sed kiuj multe interesiĝas pri scienco). Post la rezolucio de Unesco antaŭ ISAE staras unu el plej gravaj taskoj de la Esperanto-movado: komenci pli rapide kaj pli serioze penetradon en la sciencan. Scienco ja estas la kampo sur kiu Esperanto povas plej multe helpi al la homaro (nur kiam koncernaj instancoj akceptos la helpon!) Ĉu nia movado estas preta efektiviĝi, serioze kaj komplete, la taskon?

Al la supra demando oni povas respondi nur negative. Jen kial. Imagu ke kelkaj internaciaj sciencaj unioj, kiel kunlaborantaj organizaĵoj de Unesco, decidis morgaŭ eldonadi internaciajn sciencajn revuojn en Esperanto. Ni ne havos sufiĉan nombron da esperantistoj por regule disponigi al la revuoj originalajn sciencajn verkaĵojn, eĉ ne sufiĉe por rapide kaj perfekte traduki verkaĵojn de aliaj. Krome la terminologiaj demandoj baros eldonadon de revuoj, ĉar miloj da literaturaj verkaĵoj perfektigis la lingvon, sed miloj da sciencaj Esperanto-libroj ankoraŭ mankas, kaj tiurilate la lingvo estas ankoraŭ neperfekta.

Signo de tia stato estas la revuo eldonata de ISAE, ĝia oficiala organo „Scienca Revuo”. Kvar numeroj jare po 40 paĝoj! Ĉu tio ne estas modesta amplekso por nia movado? Kaj eĉ tia modesta revuo havas malpli ol 500 abonantojn en la tuta mondo! Estas tre serioza demando, pro kio tiel staras la afero, grava demando ne nur por sciencistoj, sed por la tuta Esperanto-popolo. Ne temas pri malbona revuo. Kontraŭe — la revuo estas tre bone redaktata kaj la artikoloj estas tute kontentigaj. Do kial? Mi provos objekte klarigi la situacion. La eldonisto (Muusses en Nederlando) havas ĉiam financon perdon, kaj li ne deziras havi plian perdon per pliampleksigo de la revuo. La redaktoroj plendas, ke ili ne havas kunlaborantojn: artikoloj estas mal-

bone skribitaj, ofte lingve ne tre perfektaj. Kaj la legantoj ne aĉetadas la revuon: ŝajnas, ĉefe, ĉar ĝi estas multekosta (kompare kun aliaj revuoj) pro malgranda eldonkvanto. Ili ĉiuj pravas de sia vidpunkto, sed kiel staras la afero de ĝenerala vidpunkto? Mi diros mian opinion kaj ĝuste tio estas unu el la demandoj, pri kiuj oni devas aŭdi la esperantistojn, kiuj devus legi tiun revuon kaj tamen ne abonas ĝin.

Mi opinias, ke la ĉefa afero estas en la enhavo de la revuo. La artikoloj en ĝi estas bonaj, interesaj kaj utilaj, sed estas maloftaj artikoloj interesaj por ĉiuj legantoj. Homoj vivas hodiaŭ plej multe en faka sfero, ilin ĉiujn plej multe interesus artikoloj el propra fako kaj el ĝiaj parencaj fakoj. Nin fervorajn esperantistojn iomete pli interesas sociaj kaj lingvaj problemoj: sed ne forgesu, ke nia movado ne plu konsistas nur el fervoraj esperantistoj. Pro tio mi opinias, ke scienca Esperanto-revuo havus multe pli da abonantoj, se ĝi estus faka revuo, kondiĉe nur ke ĝia scienca nivelo ne estu tro alta. La lasta kondiĉo devas esti, ĉar ni ankoraŭ ne havas multajn fakulojn en ĉiu fako. Tial la fakaj revuoj, kiajn nun bezonas la Esperanto-movado, devas havi tre varian *fakan enhavon*: popularsciencaj artikoloj, novaĵoj el parencaj fakoj, lastatempaj sciencaj atingajoj (eĉ resumoj aŭ tutaj tradukoj pri la plej gravaj eltrovaĵoj), terminologiaj problemoj, respondoj al demandoj de la legantoj ktp. Kun tia enhavo la gazeto rapide disvastigus siajn radikojn en vasta Esperanto-popolo, kie ĝi trovas firman bazon por plua kresko. Se vi ne samopiniis, bonvolu klarigi vian opinion!

La supran opinion mi diskutigis inter la estraranoj de ISAE kaj dum la kongresa ISAE-kunsido en Bologna. Ĉefa kontraŭargumento estis la timo, ke tia gazeto ne povus finance elteni longe. La kongresa kunsido tamen decidis fari paŝon antaŭen: dividi la nunan revuon en du branĉojn: socihistorian kaj natursploran, tiel ke alterne aperu numeroj de ambaŭ branĉoj. La membroj de ISAE ricevdus ambaŭ branĉojn, kaj aliaj povus aboni nur unu branĉon. La estraro de ISAE konsentis la decidon, sed la eldonisto kaj la redaktoroj ne tute konsentis. Ili proponis aperigadon (en Jugoslavio aŭ Ĉeĥoslovakio) de aparta natursplora revuo kaj ke la nuna revuo daŭrigu kun nur lingvaj kaj sociaj problemoj. Certe oni povas ankaŭ tiel efektiviĝi la decidon de la kongresa kunsido, sed nun estas tro malfrue

por organizi tion, pro kio por la nuna jaro devis resti la ĝisnuna stato. Sed ĉar ni havas ankoraŭ iom da tempo ĝis la ĉi-jara kongreso, ni povas pli detale kaj pli publike pridiskuti ĉiujn eblecojn.

La ĝisnuna diskuto jam klare montris, ke ni bezonas almenaŭ du diversfakajn revuojn. Sed ĉu ni kontentigu kun tia divido, aŭ ni iru plue? Ĉu nia movado ne povus elteni apartan teknikan revuon? Biologian? Lingvistikan? Ekzemple mi estas preta partopreni la redaktadon de artikoloj el astronomio, fiziko kaj matematiko (sub titolo, ekz., „Universo”, „Mondego kaj mondetoj”, aŭ simile). Tio dependos plej multe de la interesiĝo de esperantistoj. La estonta vojo certe estas tiudirekta, sed kion fari kiel la komencan paŝon: ĉu du aŭ pliaj gazetoj? Mi petas pridiskuti la demandon (kaj diskutigi ĝin en la kluboj) kaj doni siajn opiniojn.

Kio koncernas la financon flankon, mi scias, ke ĉiu komenco estas malfacila. Sed laŭ mia konvinko nur la komenco; ĉar mi estas certa, ke la fakaj revuoj rapide enradikiĝos en nia publiko. Ekzistas eĉ multaj fakaj bibliotekoj, kiuj aĉetas ĉion fakan, sen konsidere pri la lingvo. Mi estas certa, ke la esperantistaro multe abonos fakajn revuojn (kompreneble se la enhavo estas interesa kaj scienco ne tro altnivela). Mi ne parolas tion fantazie, sed laŭ propraj spertoj. Dum kvar jaroj mi sukcesis, kun helpo de aliaj ISAE-anoj, en Jugoslavio kreskigi la abonantaron de kvin al 40, por tia Scienca Revuo kia ĝi nun estas! Kaj kiam ni en malgranda lando (ankoraŭ malriĉa kaj kun nelibera monŝango povas atingi preskaŭ dekonon de la abonantaro, en aliaj landoj certe oni povas fari pli multe. Mankas do pli larĝa propagando, kaj komence ni rajtas postuli de ĉiu fervora esperantisto propagandi amase abonon de fakaj revuoj.

Mi iras eĉ plue kaj mi diras, ke sur la nuna ŝtupo de la movado ni bezonas kreon de speciala fondaĵo por evoluigo de scienca internacia lingvo. El tiu fondaĵo oni helpus eldonadon de fakaj revuoj kaj viziton al neesperantistaj sciencaj kongresoj (pri kio mi parolos poste). La esperantistaro montris sian konscion, kiam ĝi kreis fondaĵon „Montevideo” kaj ebligis nian grandan venkon. Same okazos certe kun fondaĵo „Scienco”. Mi petas tralegi ankaŭ la sekvantan parton kaj tiam doni vian opinion ankaŭ pri tia fondaĵo.

Nur per tia vojo ni povas krei reton de sciencaj rondoj, kiuj flegos la sciencon lingvon, kaj sciencistojn-esperantistojn. Sen tio ni neniam kapabliĝos por fakta penetro de nia lingvo en sciencajn rondojn de la mondo.

Mi deziras nun transiri al alia demando, ege ligita kun la revua deman-

do. Nome iam oni erare kontraŭas la suprajn pensojn per diro, ke ni povas penetri en la sciencan nur per aktiva laboro de unuopaj esperantistoj-sciencistoj en neesperantistaj sciencaj rondoj, precipe per verkado en Esperanto por sciencaj gazetoj neesperantistaj. Mi konsentas, ke tio estas grava vojo por atingi de la celo. Jugoslavia sekcio de ISAE eĉ faris specialan cirkuleran leteron al sciencistoj kaj sciencaj institutoj en Jugoslavio. Tio estas grava, sed ne la sola vojo. Eĉ kiam ni verkas en Esperanto, ofte estas neeble penetri en neesperantistajn sciencajn revuojn. Krome tiuj revuoj povas nur akcepti aŭ rifuzi la verkaĵojn, sed ili ne povas flegi la lingvon kaj kreskigi niajn sciencistojn. Por tiu celo ni nepre bezonas ankaŭ Esperantajn fakajn revuojn.

Sed kiel plifaciligi la penetron de Esperanto en neesperantistajn sciencajn revuojn? Ankaŭ pri tio mi diros mian opinion, por ke oni pridiskutu ĝin. Mi opinias, ke dum Universalaj Kongresoj ni tro malmulte da tempo dediĉas al sciencaj demandoj. La esperantistoj-sciencistoj plej multe eĉ ne vizitas la kongresojn. Kaj ili devas pli ofte kunsidi kaj preparoli komunajn demandojn. Tie ekzistas tri eblecoj: kunvenado dum Universalaj Kongresoj, same dum neesperantistaj sciencaj kongresoj, kaj organizo de sciencaj Esperanto-kongresoj. Ĉiuj eblecoj havas sian avantaĝon, kaj mi opinias, ke oni devas kombini ilin. Unua ISAE devas organizi kunvenadon de esperantistoj dum internaciaj sciencaj kongresoj kaj ilian konkordan agadon dum la kongreso. Sed por ebligi tion, *esperantistoj-sciencistoj devas kunvenadi ankaŭ aparte*. Organizati ilian specialan kongreson estas preskaŭ neeble. Pro tio mi proponas, ke oni organizu ilian kongreson *paralele kun la Universala Kongreso* — jam en Kopenhago. Ni povas tie dum kelkaj kunsidoj pritrakti ĝeneralajn kaj organizaajn demandojn. Ĉiu venonta kongreso povas esti dediĉata al apartaj demandoj *el nur kelkaj parencaj sciencoj*, tiel ke esperantistoj-sciencistoj ne devas ĉiujare vizitati la kongreson (ĉar ili tion eĉ ne povas). Mi aldonu ankoraŭ ke la sciencaj kongresoj devus transpreni ankaŭ la *prelegojn de ISU*, organizi ilin kaj publikigadi ilin tuj post la kongreso en la koncernaj fakaj revuoj. Tio estus kontakta punkto inter Universalaj kaj sciencaj kongresoj. Sed aliflanke multaj nesciencistoj havos eblecon viziti ankaŭ la sciencajn kunsidojn; same la sciencistoj havos eblecon viziti plej interesajn ĝeneralajn kunvenojn. Ĉu vi ne samopiniis?

Sciencaj Esperanto-kongresoj ebligus planan kaj laŭsisteman agadon de esperantistoj-sciencistoj dum internaciaj sciencaj kongresoj. Ili devas tie

esti pli multnombraj. La menciita fondaĵo „Scienco” ebligus al *eminentaj* esperantistoj-sciencistoj (kiuj montriĝis kapablaj kaj kiel sciencistoj kaj kiel esperantistoj) ĉeesti la kongreson, se ili ne havas alian eblecon por tio. Kompreneble, laŭsistema agado postulas, ke oni ne disjetadu la fortojn, sed koncentru ilin al tiuj kongresoj, kie oni povas atendi plej grandan sukceson.

Jen la problemoj gravaj por ni ĉiuj, ne nur por sciencistoj, ĉu ne? Sciencistoj devas esti portantoj de la taskoj, sed sen helpo de la tuta esperantistaro ili certe estos senpovaj. Kaj eĉ ofte ilia propra intereso ne estas en tiu direkto, ĉar ili kutime jam konas plurajn lingvojn, sed ili tion faras por nia komuna celo. Pro tio ili rajtas postuli helpon de la esperantista popolo. Mi estas certa, ke ni kune sukcesos. Ni unue *serĉu kune la vojon!* Oni ne devas konsenti kun ĉio dirita, sed kune serĉi plej bonan vojon. Jen, bonvolu, ke ni serĉu ĝin kune!

Prof. B. POPOVIC,
gen. sekretario de ISAE
(kaj komitatano de UEA).
(El Heroldo 1/6/56).

Pli bona kompreno per trimonta Esperanto ol per trijara angla inter sveda kokinbredisto kaj japana seksdistingisto

Japanaj specialistoj pri seksdistingado je kokidoj atingis dum la lastaj jaroj internacian famon. Jam kiam la kokidoj havas aĝon de nur 24 horoj, la japanaj specialistoj povas distingigi ilian sekson kun certeco de 98%. La specialistoj estas sendataj en diversajn landojn por sezona laboro, kaj tiun aferon organizas ilia faka organizaĵo en Japanujo kaj agentoj en la koncernaj landoj.

En Svedujo posedantoj de grandaj kokinbredejoj jam dum kelkaj jaroj uzis la servojn de tiuj japanaj specialistoj, kaj dank' al kuraĝa iniciato kaj persistero de japana redaktoro, S-ro Isobe, kaj s-ano Carl Erik Carlsson, kokinbredisto en St. Levene, Svedujo, unu el tiuj ĉi-jare alvenintaj estas esperantisto.

Efektive S-ro Etushi Kyuhara komencis lerni Esperanton nur tri monatojn antaŭ sia alveno en Svedujo en januaro, kaj la eklerno de Esperanto estis la kondiĉo, por ke li rajtu veturi al Svedujo. S-roj Isobe kaj Carlsson nome unue intencis venigi spertan esperantiston; sed kiam montrigis, ke tia ne troviĝas inter la organizitaj japanaj specialistoj, ili tutsimple igis kelkajn lerni nian lingvon. Malgraŭ la mallonga studotempo S-ro Kyuhara, laŭ propraj asertoj, jam pli

facile interkompreniĝas per Esperanto ol per la angla lingvo, kiun li studadis dum tri jaroj. Ni opinias, ke la afero estas atentinda Imagu, ke tiu forta japana fak-organizo — same kiel, cetero, la sveda agento — nun estas atentigita pri la fakto, ke en Svedujo oni deziras specialistojn, kiuj parolas ne la anglan sed Esperanton! Imagu, se en aliaj landoj, kiuj „importas” japanajn seksdistingistojn, oni sekvus tiun ekzemplon! Se io kondukos nin al la venko, tiaj pruvoj pri la praktika utilo de Esperanto devas konduki nin en tiu direkto. Atentu, ke tiuj japanaj specialistoj ĝenerale parolas la anglan lingvon en mizera maniero kaj malfacile interkompreniĝas per ĝi.

(El Heroldo 1/6/56)

Teknista praktikado en Svedujo

Studento de teknika gimnazio aŭ faklernejo estas invitata por 8-semajna praktikado (aŭgusto-septembro) ĉe moderna sveda aŭto-industrio (motorfabriko). Bona okazo por esperantisto-teknikstudento, kiu ankaŭ ricevos certan salajron por la praktikperiodo. Kontakto kun lokaj esperantistoj faciligos la restadon en Svedujo. Eventuale esperantisto povas ricevi laboron konstantan en la sama uzino, se li estas lerta maŝinlaboristo aŭ riparisto kun bone dokumentita metiista scio. Ofertojn sub „Svedujo 956” peras la redakcio de Heroldo.

ĈU JALUZO?

Ĉe la finigo de la 6-a kongreso de la Internacia Federacio de profesoroj de vivantaj lingvoj, okazinta, de la 4a ĝis la 6a de aprilo, en Amsterdam, kunigante delegitojn el 17 landoj, rezolucio estis aprokata, esprimanta la deziron ke Unesco interesiĝu pri la problemo de la instruado de vivantaj lingvoj. (kompreneble multege multenombre!)

La rezolucio deziras ke Unesco kuraĝigu ĉiurimede la komparon de la diversaj instru-metodoj por vivantaj lingvoj aplikataj en la mondo kaj ke ĝi organizu, kunlabore kun la Internacia Federacio de profesoroj de vivantaj lingvoj, kunvenon de eŭropaj specialistoj pri instruado de vivantaj lingvoj kun iliaj kolegoj el aliaj mondpartoj. La kongreso estis patronata interalie de la ministro belga kaj nederlanda por instruado.

Ĉu vere la profesoroj de vivantaj lingvoj, kiuj grandplimulte malestimas kaj eĉ kontraŭbatalas la laŭ ili „mortnaskitar” Esperanton, tamen vidus en ĝi tiel dangan konkurancon, ke ili jaluzus ĝiajn sukcesojn ĉe Unesco?

Sa Pu Pej.

BELGA KRONIKO

Prezidanto: S-ro Maur. JAUMOTTE, De Bruynlaan, 44, Wiirijk.
Vicprezidanto-Kasisto: S-ro J. Soyeur, 91, Rue du Chêne, Seraing.
Vicprezidantino: S-ino J. Plyson, 185, rue Jourdan, Bruselo.
Ĝenerala Sekretario: S-ro H. Sielens, „Internacia Marista Domo“, Falconrui, 21, Antverpeno.
 (Poŝtĉeknumero: R.B.L.E.: 13.37.67)

ANTVERPENO

Esperanto-Grupo „La Verda Stelo“
 (Poŝtĉeknumero: 726.54)

En nia antaŭa numero forfalis paragrafo pri la jenaj okazintaĵoj:
 La 6an de aprilo okazis la parolata jur-nalo kun la kutima sukceso.

Dimanĉon la 8an posttagmeze kunvenis ĉe la enirejo de la muzeo Sterckxhof 21 membroj por la vizito de la ekspozicio „La Stano“.

La 13an S-ino L. Merckx paroladis pri „Kolonijaj Pioniroj“. Temas pri raportoj verkita de S-ro Herinck (patro de la paroladistino) kiu faris kelkajn vojaĝojn al Kongolando, kie li restis dum sufiĉe longa tempo por noti siajn spertojn. Malgraŭ la fakto ke tiuj okazis je la fino de la antaŭa jarcento, la enhavo estis por la aŭdantaro vere tre interesa. Post tiu bona parolado lumbildoj estis montrataj pri personoj kaj regionoj kiuj ludis rolon en nia kolonio.

La 18an de majo okazis la lasta kabareta vespero de tiu ĉi sezono. Ĝi bone sukcesis laŭ ĉiuj vidpunktoj dank' al la kunlaborado de F-inoj J. kaj M. Ameryckx, L. De Winter, Cl. Peeters kaj E. van den Neste; S-roj K. Ameryckx, P. Peelman, W. Van Nereaux, J. Vinck kaj J. Verstraeten. Precipe la numeroj de Van Nereaux/Vinck estis tre ŝatataj de la publiko. La Prezidanto Maur. Jaumotte kore dankis.

La 19an, la 20an kaj 21an pli ol 20 verdstelanaj partoprenis al la 4a Benel. Kongreso en Gento pri kiu tre precize raportis dum la kunveno de la 25a: la Prez. Maur. Jaumotte, F-inoj M. kaj H. Hofkens, Cl. Peeters, B. Geers, L. De Winter kaj S-ino F. van den Neste.

La 1an de junio dum la parolata ĵurnalo al kiu diversaj gemembroj partoprenis, speciale sin rimarkigis S-ino F. van den Neste, per memverkita poeziaĵo. S-ro Lodema, nederlanda samideano, mirigis la publikon per sprita deklamaĵo. S-ro R. Van Eynde per lumbildoj klarigis al ni grandlinio la vivon de la belga skulptisto C. Meunier.

La 8an okazis amuza vespero gvidata de S-ro J. Verstraeten al kiu S-ro Lodema helpis. Kanto estis instruata de S-ro K. Ameryckx kaj F-ino Cl. Peeters al tre lernema ĉeestantaro, kiun S-ro J. Montmirail ankaŭ surprizigis per la aŭdigo de la salutvortoj elparolitaj de la diversnaciaj de-

legitoj en la Universala Kongreso de Bolonjo.

Dimanĉon la 10an 30 verdstelanaj forveturis por tuttaga ekskurso al Aachen kaj Monschau.

La 15an S-ro R. Jaumotte kune kun sia patro, revidigis al la ĉeestantoj la televidian rubrikon tiel kiel ĝi okazis merkredon la 13an kaj en kiu S-ro Maur. Jaumotte kaj S-ro H. Vermuyten estis intervjuataj pri Esperanto kaj ĝia movado. Je la granda plezuro de la aŭdantaro S-ro M. Jaumotte imite kaj detale raportis pri siaj aventuroj en la televizio kune kun S-ro H. Vermuyten, kiu, siavice, ree deklamis poeziaĵon de Guido Gezelle. Varma aplaŭdo de la publiko rekompencis la aktorojn. Por kompletigi la programon S-ro Maur. Jaumotte kaj lia filo disvolvigis kelkajn amuzajn numerojn.

La 22an radiofona teatraĵo „Por Kvietaj Personoj“ estis aŭdigata: la jenaj geaktoroj kunlaboris kaj akiris plenmeritan sukceson: F-ino C. Peeters; S-ino M. Ameryckx; S-roj K. Ameryckx, J. Montmirail, P. Peelman, Fr. Schellekens, W. Van Nereaux kaj J. Verstraeten.

London, la 25an la perfektiga kurso gvidita de S-ro M. De Ketelaere finiĝis. Sep ĝelernantoj ĉeestis la lastan lecionon kaj je la fino, nome de ili, S-ro A. van den Neste per afablaj vortoj kaj per donaco dankis la profesoron. S-ro J. Verstraeten, nome de la grupo, aldonis kelkajn dankvortojn.

La 29an en tre gaja atmosfero debatvespero pri la temo „libertempo ĉu en la montaro, ĉu ĉe la marbordo“ plene sukcesis. Dank' al la diverseco de la opinioj vigla debato ekestis. Finna samideano ankaŭ konigis sian vidpunkton.

Programo de la venontaj kunsidoj:

Ĉiuvendrede en „Witte Leeuw“, Frankrijk, 4 je la 20.30a h. (1a etaĝo).

Aŭgusto: la 3an: Parolata ĵurnalo; la 10an: Amuza vespero; la 17an: Pro antverpena kermeso NE KUNVENO; la 24an: Parolado kun lumbildoj de S-ro R. Jaumotte pri „Kopenhago“ — Samtempe raportoj pri la Universala Kongreso; la 31an: Parolado kun lumbildoj de S-ro M. Jaumotte pri „Vojaĝimpreso“.

Septembro: la 7an: Parolata ĵurnalo; la 14an: Parolado de S-ino R. Lecat pri „Albert Einstein“ (daŭrigo); lundon, la 17an je la 20a h. komenco de nova ELEMENTA KURSO (senpaga) en lernejo de Belgijeli,

NEKROLOGO

S-ro Robert CATTEAU.

La 26an de Junio 1956 mortis, en Bruselo, S-ro Robert CATTEAU, membro de la Honora Komitato de nia Ligo.

Li naskiĝis la 21an de Septembro 1880. De 1921, li estis komunuma konsilanto de Bruselo; en la jaro 1932 li fariĝis senatano, kaj de 1937 ĝis 1953, li estis skabeno por publika Instruado kaj Belartoj.

Dank' al li, kursoj pri Esperanto estis enkondukataj en la kadron de la urbaj vesperaj kursoj.

Kiam, en 1953, malsano devigis lin demeti sian skabenan oficon, ni skribis al li por deziri kompletan resaniĝon kaj danki lin pro lia konstanta subteno al nia afero; li propramane respondis por esprimi kiom alte li taksis la klopodojn de la Esperantistoj por pli bona interpopola kompreniĝo.

Nia movado perdas kun S-ro Catteau fidelan subtenanton.

P. K.

G. FAES

16, Schoenmarkt, 16

ANTVERPENO

— Por via MUZIKO

RADIO kaj GRAMOFONO

99. Profesoro: S-ro Pierre THAEY.

FAMILIA VIVO

Naskiĝo:

En la familio de niaj bonaj membroj Thibau-Toussaint la cikonio alportis novan filineton. Al la gepatroj ni esprimas niajn sincerajn gratulojn.

Geedziĝo:

Kun plezuro ni eksciis pri la edziniĝo de nia membrino F-ino Alice Verstraeten (fratino de nia sekretario) kun S-ro F. Govaerts. Al la nova geedziĝa paro ni esprimas niajn korajn bondezirojn por plej profunda feliĉo.

BRUGO

Bruga Grupo Esperantista

(Poŝtĉeknumero: 4835.33)

La 29an de majo, post la leciono de la elementa kurso, aperis numero de la parolata gazeto kun kontribuoj de: F-ino Is. Van Parys, pri „Memoroj kiuj valoras oron“ kaj „Viktorio-Emanuelo“, kaj de S-ro Ch. Poupeye, kiu komentariis interesan artikolon pri „Dulingvismo en Francujo“.

Koncerne la kunvenon de la 5a de junio ni

Verreries et Miroiterie DES MECHT & Co

LA LOUVIERE

S.P.R.L.

Tel. n-roj 223.01 - 225.37

Du esperantaj markoj:

TABULO, por lernejtubuloj; KATOKULO, por signalvitroj.

speciale notu: 1: agrablan viziton de S-ino Ch. Van Gompel-De Staercke, grupanino nun loĝanta en Antverpeno; 2: interesan raporteton de S-ro Karlo Poupeye pri sia renkontiĝo, en la Salonego pri Elektroniko en Bruselo, kun samideano Inĝeniero Ajsberg, la fama aŭtoro de „Fine mi komprenas la radion“.

Artikoloj el Belga Esperantisto estis laŭlegataj dum la kunveno de la 12-a de junio.

La 19-an de junio, F-ino Is. Van Parys raportis pri la parolado de S-ro M. Jaumotte kaj deklamado de S-ro H. Vermuyten en la televida elsendo de la 13a de junio. Humoroj estis poste rakontataj de kelkaj membroj.

La 26an de junio, S-ro Ch. Poupeye klarigis la lastan lecionon de la elementa kurso. S-ro J. Mathecuws esprimis al la kursgvidinto la dankojn de la lernintoj, post kio S-ro Braeckman donace proponis al li sorbpaperingon. La kursgvidinto siavice dankis la lernintojn kaj instigis ilin al plia praktikado de la lingvo.

Dimanĉe, 1-an de julio, delegacio de la grupo paroprenis en la sekvantaro okaze de la enoficigo de S-ro P. Vandamme kiel nova urbestro de Bruĝo. S-ro R. Lagast, helpa sekretario, sindoneme portis la grupan flagon.

Dum la kunveno de la 3a de julio, post ripetiga leciono, la ĉeestantoj interparolis pri siaj libertempaj projektoj.

Programo de la venontaj Kunvenoj:

Ĝis la 11a de septembro, en la provizora kunvenejo „CONCORDIA“, Zuidzandstraat 5. Tel. 366.24, salono je la 1-a etaĝo, dekstre:

Ĉiumarde, je la 20-a: dum la unua horo: ripetigaj ekzercoj, legado kaj preparado de teatraĵo, ktp. Por la dua horo:

Aŭgusto: 7-an: Parolado de F-ino Y. Van Parys, pri „Vojaĝo al Majorko“; 14an: Parolata gazeto; 21-an: Muzika vespero; 28-an: Humoroj.

Septembro: 4-an: Libertempaj memorajoj; 11-an: Legado de „Belga Esperantisto“; 18-an: En la grupa sidejo „Gouden Hoorn — Cornet d'Or“, Simon Stevinplaats 2. Tel. 314.59: NOVA ELEMENTA KURSO. Ĉiuj grupanoj konsideru kiel devon alkonduki almenaŭ unu novan lernanton!

Antaŭen ĝis kaj preter la 100-a membro!

N.B. Ek de 18a de septembro, ĉiuj kunvenoj kaj lecionoj denove okazos en la grupa sidejo: „Gouden Hoorn — Cornet d'Or“.

BRUSELO

Esperantista Brusela Grupo

(Poŝtĉeknumero: 123048)

La 23an de Aprilo, S-ro Alex Wylie organizis, kun la helpo de diversaj amikoj, veran folkloran skoton vesperon. Post enkonduko pri la skotaj kantoj kaj dancoj, ni vidis neatenditajn artajn demonstraciojn. Unue S-ro Wylie kantis kaj dancis sole; li ankaŭ aŭdigis plurajn diskojn. Poste, dum pli ol unu horo, ni admiris graciajn skotajn figurojn, montritajn de kvar virinoj kaj kvar viroj. Intertempe S-ro Wylie dancigis ĉiujn kaj ankaŭ gustumigis, al la eksterkute multnombraj ĉeestantoj, skotajn bongustajn specialaĵojn, kuiritajn de li mem. Estis neforgesebla instruoplena vespero. Plene merititaj floroj estis disdonataj al niaj ĉarma skotaj dancistinoj.

La 30an: S-ro Castel lerte gvidis amikan diskuton. Temis pri „La Granda Ribelo“: Ĉu la homoj en la antaŭa tempo, sen maŝinoj aŭ maŝinaj laboroj, estis malfeliĉaj, malvaloraj? Pli malfeliĉaj ol la nunaj homoj? Ĉu oni ne tro ofte taksas la homojn, pli valoraj se ili havas multan bienon? Tio certe ofte okazas, sed tio estas falsa. Al tiuj viglaj interargumentoj grandparte partoprenis: S-ro Swinne, S-ino Staes kaj S-ro Vanderstempel.

La 7an de Majo, ni kunvenis unuafoje en nia nova sidejo „MIDI-BOURSE“, 35, rue de France. Pro la inaŭguro okazis ne antaŭvidita surpriza programo. Post alparolo de la prezidanto, ni oficiale inaŭguris nian novan ejon per la komuna kantado de la „ESPERO“.

Sekvis agrabla kaj amuza festo al kiu kunlaboris: S-ro Vanderstempel, per bela muziko, S-ro Castel per interesa legado, S-ino Weyn per gaja ludo, S-ro Wylie per skota kanto, S-ro Paelinck per bongustaj kukoj, kaj S-ino Jacobs per dolĉaj bonbonoj kaj surpriza tombolo. La festo ĝoje finiĝis per komuna danco. Tiu vespero estas grava dato en nia grupa vivo.

La 14an, S-ro Vanderstempel, denove rememorigis al ni gravajn, malfacilajn, gramatikajn, i.a. pri: sia-sia-lia-ĝia-ilia. Li, per amuza kaj instrua maniero, ne nur paroligis nin, sed ankaŭ disdonigis objektojn por ke ni pli facile kaj pli bone komprenu, dank' al lia tre speciala, agrabla, unika metodo!

La 28an, ni unue raportis, ĉiuj laŭvice

(Sekvo sur pago 56)

Dulingvismo

El artikolo aperinta en nederlanda tagĵurnalo kaj skribita de la verkisto Jan Greshoff, pri la demando de la DULINGVISMO, ni ĉerpas la interesan konkludon, rilate al la ebla uzo de artefarita lingvo:

Artefarita Lingvo, kiu respondas al ĉiuj postuloj de la ĉiutagaj interrilatoj de la nacioj, estas libera de ĉiu ŝarĝo. Ne estas ligitaj al ĝi memoroj, sentoj, heredaĵoj. Ĝi estas malsepsa, intelekta kaj celtrafa. Mal-longe dirite, ĝi estas nenio pli, sed ankaŭ nenio malpli ol sobra, klara helpilo. Ĝi ne havas historion, ne sekretariojn, ne surprizojn. Ĝi ne havas fonon, nek ambicion kaj ĝi ne estas subigita al politiko, animstato aŭ deziroj. Ĝi estas ilo. Krom tio ĝi havas la avantaĝojn de simpleco kaj klareco, tiel ke oni povas en plej mallonga tempo uzi ĝin.

Se oni en la tuta mondo redaktus ĉiujn ŝtatajn dokumentojn, tagĵurnalojn kaj komercajn korespondadojn en unu sama artefarita lingvo, liberigus nekalkulebla kvanto da tempo kaj energio, kiu povus esti uzata por pli atente studi la naciajn lingvojn kaj tiamaniere pliriĉigi ilin kaj igi ilin pli flekseblaj kaj ĉiam pli nuancitaj.

Se la francoj iam cedus al tiu malinda stulteco por akcepti la anglan lingvon kiel ĝenerale devigatan duan nacian lingvon, la sama angla lingvo — tio ne estus evitebla — difektus la francan lingvon malrapide, sed certe, kaj farus ĝin nerekonuebla. Jam nun, kiam la angla lingvo ankoraŭ tute ne estas la oficiala dua lingvo en Francujo, nek en Nederlando, oni rimarkas ĝian influon ĉie kaj ĉiutage.

Jam nun la angla lingvo, same kiel la ĝemela amerika lingvo, estas funde difektanta la lingvojn de okcident-Eŭropo.

Multa bono estas en la ideo de internacia esprimilo, sed je ĉiu prezo ĝi estu neŭtrala, principe nepersona, pure teknika lingvo. Neniu profitos, kiam li akceptos en sia domo, en sia spirito kaj eĉ en sia animo per la angla gramatiko kaj vortaro, la malnovegan anglan civilizon kaj la tipan anglan popolkarakteron.

Kiu trinkas akvon ĉie en la mondo kontentigas sian soifon per H₂O. Kiu trinkas francan vinon, trinkas Francujon. Kiu uzas artefaritan lingvon estas celtrafe helpata de formulo. Kiu parolas la anglan lingvon, manĝas kaj trinkas Anglujon kaj enspiras Amerikon. Ke ni apliku, kiel faras multaj francoj, la nunan strofon de la luksemburga himno al ni mem: „Ni volas resti, kiuj ni estas“.

J. G.

Johann Martin Schleyer

Pro la 125a datreveno de lia naskiĝo la 18an de julio.

La kvereloj inter esperantistoj kaj volapükanoj apartenas nun al la pasinteco. La „fuŝa romana dialekto“ Esp. montrigis taŭga lingvo supera al Volapük nun tute senviva kaj ni povas nun agnoski, kiel nia Majstro jam en 1908, la genion de Schleyer kaj la grandecon de lia verko: „En Germanujo, nur dank' al la ne forgesibla granda merito de Schleyer, nia ideo ricevis sian unuan disvolvigon kaj la unuan puŝon antaŭen.“

Neniam kontraŭbatalis la Majstroj, sed nur fanatikaj anoj. Grandioza atesto pri tio estas la letero de Schleyer al amiko: „Mi volis akceptigi ne mian Volapük, sed tute ĝenerale la ideon de mondlingvo. Se iam pereos mia sistemo, ĝiaj anoj aliĝu al sistemo pli bona aŭ sukcesa.“ Jen lia testamento tiel simila al la Zamenhofa modesteco.

Lia vivo

La 18an de julio 1831 en Oberlaüda (proksime al Würzburg) naskiĝis la unua el tri gefiloj al instruisto Johann Philipp Schleyer. Dekunujara la eta Martin ricevis lecionojn ĉe sia onklo en proksima Königsheim en la latina kaj muziko. Poste li kapablis ludi dek ses instrumentojn. Post la gimnazia tempo li studis teologion kaj filozofion en Treiburg gajnante la monon per orgenludo. Katolika pastro li iĝis en 1856 kaj estis sendita vikario al Baden-Baden. Tie, ĉe kolektejo de diversaj nacioj, li komenas lerni lingvojn svedan, rusan, gotan, ĉinan kaj rumanan unu post la alia. Li konfesis, ke li sin okupis dum sia vivo pri 88 diversaj lingvoj kaj dialektoj. En 22 el ili li verkis.

Nun li estis pastro en kelkaj vilaĝoj apud la Lago Konstanco, malproksime de la hejma tero. Kuraĝa ago dum la Bismarcka kulturbatalo al li havigis kvarmonatan malliberon. Grupo de Pratikaj katolikoj sin estis apartiginta de l'papismo kaj dum enterigo de tia praktikotiko, Schleyer ĉirkaŭis la sonorilan frapilon per ŝtrumpoj por ke la sonoriloj ne povu aŭdiĝi. En fortikaĵo Rastatt li lasis kreski barbon, kiun li konservis sian tutan vivon kiel memorajon.

Post tiu epizodo sekvas la plej feliĉa kaj bela parto de lia vivo en la urbeto Litzelstetten ĉe Konstanz, kien li transloĝis en 1875. Idila kaj pitoreska loko konvena al poeta animo, vido al la bela lago kaj freŝaj arbaroj. Kaj la pastraj devoj lasis tempon al verkado kaj pensado. Neniam plu dum tiu tempo lin lasis la penso pri mondlingvo. Dum unu du jaroj li formis sian Volapük, unue nomitan „Pantiglossia“, kio estas la greka traduko. Li publikigis ĝin en 1879 kaj tuj sendis ĝin al la filozofiaj fakultatoj de ĉiuj eŭropaj universitatoj. Oni povas aserti, ke entuziasma estis la akcepto. La populareco de Schleyer kaŭzis, ke la projekto eniris ĉiujn klasojn de la popolo. Estigis vera popolmovado. Amasaj kursoj. Kongresoj en Friedrichshafen (1884) kaj Munkeno (1887). En aŭgusto

1887 partoprenis delegitoj el 30 ŝtatoj. Laŭ la protokolo oni konstatis milionon da anoj, 300 klubojn, 1600 ekzamenitajn instruistojn.

Sed jam minacas la pereco, ne per ĵus naskita Esperanto male ĝia ĝermo kuŝas en la lingvo mem. La aŭtoro aperigis sian lingvon ne matura aŭ kompleta jam post paso de unu-du jaroj, dum ke en la zamenhofa menso la mondlingva ideo fermentis preskaŭ 20 jarojn. Schleyer intencis, tuj fondi akademion de volapük, sed ĵa pruvis vera la opinio de Zamenhof: Kiel poemon ankaŭ lingvon ne povas verki komitato. Ĉar nun ĉiu volapükano tuj proponis plibonigon ja ofte rajtigintan kaj laŭ germana proverbo multaj kuiristoj fuŝis la kaĉon. Mankis la normo, kiu estis por Esperanto la Zamenhofa stilo. En aŭgusto 1889 la volapükkongreso montris la nehaltegeblan disfalon de tiu lingvo. Tamen Schleyer senlace provis plu savi ĉion saveblan. Sed la manko je financaj rimedoj malhelpis la aperon de nova gramatiko, nova reordigo de la lingvo kaj movado.

Schleyer estis transloĝinta al Konstanz en 1803 post sia rezigno pri la pastra ofico. Poste donacis liaj amikoj modestan dometon en la Schottenstrato 3, kie li pasigis sian viv-vesperon. Eĉ nun ne ripozis lia senlaca menso. Estas ja ero de la ŝvaba animo okupigi kaj pensi pri ĉio. Li dediĉis sin al siaj ŝatokupoj astronomio kaj medicino kaj trovis tre atentindan muzikan leĝon. Li proponis novajn plibonigitajn notskribon kaj blindulalfabeton.

Granda ĝojo estis por li, kiam en 1894 Papo Leo XIII lin eknomis Papa Sekretaria Cambelano. Estis la 16a de aŭgusto 1912a kiam la morto forprenis la plumon el la diligenta mano.

Ĉiuj seniluziigoj ne povis senigi lin de la kredo al la venko de liaj ideoj. En la tombon li kunprenis ĝin. Kaj li pravis. Hodiaŭ la Esperanta lingvo atestas pri Schleyer same kiel pri ĉiu alia pioniro kaj nia fiera movado ĉiam rememoru, ke sen li ĝi ne estus povinta ĵeti siajn semojn en grundon jam plugebligitan iomete. Ni ekzemple ne forgesu, ke la unua grava Esp-organizo Nürnberg kun la „Esperantisto“ estis la Volapükklubo konvertiginta al Esperanto.

La lingvo

Estas multaj paraleloj kun Esp. pruvantaj ke alia solvo ne eblas. Volapük havas la samajn sonojn, krome ä, ö, ü, c (= ĉ), j (= ĵ), q (= ĥ), y (= ĵ), x (= ks), z (= c). La akcento estas sur la lasta silabo. Artikoloj ne ekzistas. La demanda vorto li- respondas al ĉu, la vorteto no al ne. La verbajn tempojn oni indikis per antaŭigataj vokaloj: älab-: havis; elab-: estas, estis haviginta; olab-: havos ktp. Deklinacion oni faris per: vola - de la mondo, vole - al la mondo, voli - la mondon. Pro tio necesis, ke ĉiuj vortradikoj nek ko-

10M KAJ TIOM

*Ĉu povas iom, iom, iom
vi min ami?
Iom ekflami en amo por mi?
Ĉu povas iom, iom, iom
mi eldiri,
— Nenio por miri! —
la amon por vi?
El kompatinda kor'
trankvilo fuĝis for.
Doloras tiom, tiom, tiom
mia koro!
Ah, kara karulin',
vi resanigu ĝin.
Ni ĝojos tiom, tiom, tiom
en belhora.*

P. E. Teto

mencigis nek finiĝis per vokalo. Schleyer ofte devis kripligi la vortojn ĝis kompleta nekoneblo: nim-animalo, niver-universitato, spod-korespondo.

Do jen la esenca diferenco: Dum ke Zamenhof alcelis plej fortan similecon kun la ekzistantaj okcidentaj lingvoj Schleyer serĉas mallongecon, metodecon, kvazaŭ stenografian lingvon. Plej volonte li havis triliterajn vortojn kaj tial li multfoje devis, por eviti samajn radikojn, elekti ilin el tute nekonataj lingvoj aŭ eĉ tute arbitre kiel la numeralojn ekzemple, kio tre malfaciligas ilian memorigadon.

Tamen kie vere necesus metodeco kaj konsekvenco, ĝi mankas. Oni ne konas afiksojn kun precize definitaj signifoj. Ja estas cento da ili, sed nur por uzo de l'aŭtoro, kiu arbitre ilin aplikas ĉe la kreo de nova vorto. Oni povas diri, ke la sistemo de vortfarado, kiu tiel helpas la esperantiston, ne estis evoluinta en Volapük.

Same necese estis, kiel Esp. montris, ke la verboj indiku la personon. Kaj pli da detaloj:

-S signifas pluralo, adjektivo finiĝas per-ik kaj adverboj per -(ik)o. Aldono de -um signifas komparativo, de-ün superlativo, de -öv verba kondiĉa modo. Verbo komenciĝanta per p- signifas pasivo. Kaj mallonga teksto:

Menade bal püki bal
Sis yels teltum tikäl menik
steifom püki kel kanom
palenadön e pagebön fa nets
valik demü nefikul oka.
Melak lölik bevü nets difük
Lio vemo panefikulomöv, if
pük sibinom-la, keli anim,
nen sesum, kanom lenadön
nes mütön vitimön mödi tima.

Al unu homaro unu lingvon
Ekde ducent jaroj la spirito homa
aspiras lingvon kiu povas
esti lernata kaj uzata de nacioj
ĉiuj por la facileco de si.
La trafiko tuta inter nacioj diversaj
kiel multe estus faciligata, se
lingvo ekzistus, kiun ĉiu,
sen escepto, povas lerni
sen devi oferi multon da tempo.

Pietro Bisvan

41-a Universala Kongreso de Esperanto

Kopenhagen — Danlando
4/8 — 11/8 '56

Laŭ la lasta oficiala komuniko la nombro de partoprenantoj ĝis fino de majo estas 1983 el 38 landoj (pasintjare 1494 el 34 landoj.)

Abonantoj. Esperantistoj, kiuj ne aliĝis al la U.K. tamen povas ricevi la kongresajn dokumentojn (1-an kaj 2-an bultenojn, kongresan libron kaj insignon kaj specialan „abonantan“ karton) paginte la sumon de d.kr. 15,— al U.K.

Anoncis sin ankoraŭ jenaj fakunuiĝoj:

Framasonoj, S.ro Holger Starke, Lykkesholmsalle 31, Kopenhagen, Danlando.

Int. Federacio Esperantista Fervojista, ĉe S.ro J. Lok, Orteliustr. 108 III, Amsterdam W., Nederlando.

Socialdemokratoj, ĉe S.ro Aage Benne, Sandbygaardvej 34, Kopenhagen, Danlando.

Akceptoj: Limigita nombro de kongresanoj povas viziti: la reĝan porcelenan fabrikon; la ĉefsidejon de la kooperativa movado; Meblofabrikon.

Bibliografio

DIALEKTO, DIALEKTIKO. De DELFI DALMAU.

Barcelona, 1955. 88 p., broŝ.; 12 x 16; prezo ne indikita.

Sub tiu iom sfinkska titolo la aŭtoro kolektis aron da artikoloj, parte jam aliloke aperintaj, pri diversaj Esperanto-problemoj. Per simpla, klara rezonado, nedetruibla optimismo, profunda amsento al la homaro li volas plueduki la nuntempan esperantiston, lin sekure gvidi tra la embuskoj de kontraŭstaro kaj atakoj, de senkuragigoj kaj elreviĝoj, por senrevene lin envicigi inter la pacaj batalantoj por tuthomara interfratiĝo.

Ĉe la legado la tuŝitaj temoj verdire ne impresos kvazaŭ novaj, sed pli ĝuste kiel iamaj konatoj kies trajtoj pli kaj pli malpreciziĝis en la memoro kaj kiujn oni ŝate retrovas.

Kiel profesoro pri fremdaj lingvoj li plenmane ĉerpas el propraj spertoj la konvinkon, ke poliglotismo en sia nuna formo estas ĉiurilate malprofitiga. Dum Esperanto kiel dua komuna lingvo minimumigas la poliglotismon kaj tiel fariĝas la plej konvena solvo por lingva interkomprenado. Sentante, kiel kataluno, ke se ne ekzistas interlingva justeco kaj samrajteco ankaŭ ne povas ekzisti pacamo, li facile komprenigas, ke malantaŭ la tiom laŭde rekomendita angla-franca dulingvismo sin erarige kaŝas avantaĝa unulingvismo kun politika su-

Vivanta Kaliero

*Ĉi kolocena tuŝo denove min sugestas
Pri iluzio, rava revofest'.
En la juvelo, kara bildo nestas
Ĝis revekiĝ' dum ornamanta gest'.*

*El ĝia per la vico ektrilas ĉiu gemo,
Por mia koro sona revmuzik',
Paroltrezor' treĉita per fadeno,
Diranta ĉarmofrazojn de l'amik'.*

*Ho la miraĝa bildo! La ĉirkaŭanta ŝnuro
Sorĉiĝas nun vivanta brakopar':
Sin kurbas ĉiu amata virfiguro,
Amantvizaĝ' por nova amdeklar'.*

*La ŝnuron fermsigelo ja splisas kolodote,
Karesavanco al anima kis'.
Mi amas vin, finflustras lipdolorote
Ĉimer-amant' sur mia gorĝa niĉ'!*

*Por la tioma fojo la iluzio svenas
Kaj rea fasto venas post la fest',
Kaj ree l'juvelbild' vualmienas
Ĝis resklariĝo pro nur simpla gest'.*

Anna Meurrens

pereco por unuj, dum la aliaj senesperige enmarĉiĝas en peza dulingvismo. Kiel polemikisto li refutas la riproĉojn, ke Esperanto estas artefarita kaj ne spontanee evoluinta lingvo, ke ĝi ne estas absolute perfekta nek matematike logika. De la saĝa Akademiano venas la konsilo pri singardo kaj toleremo. Egaldistance de senindulgaj konservativuloj kaj tro-riskemaj novigantoj li konsentas, ke la lingvaj bezonoj de ordinara homoj kaj de literaturistoj aŭ fakuloj ne estas samaj. Sed ĉiuj trovos sian vojon en Esperanto sen ia danĝero por la unueco de la lingvo, kondiĉe ke ili lasu sin inspiri de la ekzemplo de la genia kreinto de Esperanto, kiu plej bone konas ĝian spiriton. Ĉar „pura Esperanto ne ekzistas, kiel ne ekzistas pura germana lingvo, ĉi tiun konsistigas senfina germana dialektaro, kiel Esperanton senfina Esperanta dialektaro“. Ĉiu matura esperantisto ja havas sian „dialekton“ laŭ la senco kiun la aŭtoro donas al ĉi tiu vorto en la verketo: ĉiu uzas propran Esperanton, respegulantan lian propran personecon, Esperanton kiu, kvankam korekta, diferencas de ies alia korekta Esperanto. Ĝuste kiel okazas en iu ajn naciilingvo.

Sed pli ol malvarme kalkulanta rezonanto Delfi Dalmau sin montras sentema homo, konscia ke „homo agadas pli laŭ sentado ol laŭ pensado“. Plej varme li instigas al persistemo, entuziasma obstina persistemo, kondukanta al la venko de Esperanto, aŭ pli ĝuste: al la venko de la spirito de Esperanto. La nura lingva komuneco ja ne evitos militojn. Komuna idealo pri interhoma justeco pli efike unuigos ol komuna lingvo, pli celtrafe efektivigos la sopiratan interhoman amsenton.

Svarmas la propraj nomoj en la verketo, nomoj de politikistoj, filozofoj, pentristoj, nomoj de lingvistoj kaj literaturistoj esperant- aŭ naciilingvaj, nomoj de kolegoj-akademianoj kiuj distingigis per siaj klopodoj sur la tereno de la esperantologio. Kaj aliaj. Nomoj pri kiuj la ordinara leganto eble kaj kompreneble ne ĉiam estas informita. Eble li cerbumos pri la „komentoj de Downes“ kaj la „rimarkoj de Manders“ (p. 73) se li ne posedas la 17-an eldonon de Fundamenta Krestomatio aŭ ne legis la tiurilatan recenzon en „Espero Katolika“. Eble li neniam komprenos kion la aŭtoro volas diri per „dialektiko“. Sed multe tio ne ĝenos ĉe la legado, ne pli cetere ol la tro oftaj preterretoj: gravas ja pli la faktoj kaj ideoj ol la nomoj.

Ĉiun ĉapitreton sekvas „paroliga demando“ por uzado en supera kurso de Esperanto. Pri la taŭgeco de tiuj demandoj oni povus dubi, kiam ili ne rekte rilatas al la pritraktita temo, foje ili postulas pli da preta scio ol la granda plimulto posedas, foje ili celas malkaŝi pli intimajn sentojn ol oni emas publike eksponi.

Sed ankaŭ tio estas nur detalo. Pleje valoras la artikoloj mem, kaj la fortiga, entuziasma influo kiu ĉirkaŭkaptas la leganton. Kaj tio sufiĉas por ke la verketo meritu simpatian akcepton.

F. Couwenberg.

Novaj Faldfolioj

La Oficejo por Fremdultrafiko „V.V.V.“ Rokin 5 Amsterdamo, Nederlando eldonis en esperanto belan ilustritan faldfolion pri la urbo kun plano pri la centro en kiu troviĝas la plej gravaj vidindaĵoj. Ĝi estas havebla ĉe la nomita adreso de la oficejo.

La informservo de Loetschberg-Fervojo eldonis belan faldprospekton pri la fervoja linio Bern — Loetschberg — Simplon (B.L.S.) en esperanto. La prospekto estas tre utila por tiuj, kiuj vizitante Svisujon uzas ĉi tiun elektran fervojon, kiu estas internacia ligilo inter nordo kaj sudo, Berna Oberlando — Valezo — Italujo. Ĝi estas havebla ĉe Informservo: B.L.S. Genfergasse 11, Bern, Svislando.

La Interŝtata Komitato por Eŭropa Migrado (I.K.E.M.) kies centra sidejo estas en Ĝenevo. Svislando, eldonis esperantlingvan faldfolion pri siaj estigo, evoluo kaj laboro.

La Asocio Internacia por Sociala Sekureco (AISS) rue de Lausanne 154, Ĝenevo, Svislando eldonis specialan esperantlingvan faldfolion grandformaton pri novaĵoj de la sociala sekureco.

La Internacia Labor-organizaĵo (I.L.O.) en Ĝenevo eldonis ilustritan broŝuron pri siaj taskoj kaj laboroj.

LES ENTREPRISES

DERKS

226, Rogierstrato, BRUSELO

Tel.: 15.19.92

Entrepreno de

KONSTRUAĴOJ

(Sekvo de paĝo 53)

tom pri la 4a Beneluxa Kongreso, por kompreni al la neĉestintoj, kiom ĝi estis plensukcesa. Poste ni daŭrigis en la sama atmosfero, ĉar estis nia 4a lundo de la monato, do Amuza Vespero. S-ino Weyn ne kompatis la aliajn ĉeestantojn, kalkulis kaj ludigis ilin en gaja rondo, ĝis post la deka!

La 4an de Junio, dum la Parolata jurnalo, multaj inter la grupanoj aŭdigis belan, interesan rakonton, aliaj nur amuzan! La premion gavis S-ino Weyn per: „Kion mia edzo diris pri sia edzino!” La vesperotro rapide forpasis.

La 11an, post legado de multaj novaĵoj, korespondadaj informoj, komunikoj, S-ino Elly Staes ĉarmis nin per rakonto de la vivo de la granda muzikisto, Jean Sibelius. Kore kaj ame, ŝi varme rakontis pri li, pri lia longa vivo, S-ino Staes longe daŭrigis sian rakonton, kaj oni sentis ke ŝi ne plu povis ĉesi sen bedaŭro, tiel ŝi entusiasmiĝis. Ŝi aŭdigis multajn diskojn, kiujn la „Voix de son Maître” afable pruntedonis, kaj ĉion faris por agrabligi la vesperon. Nia Prezidanto kore dankis la paroladintanon.

La 18a, denove okazis perfektiga kurso de S-ro Vanderstempel, kiu parolis pri la subjonktivo kaj imperativo kaj unufoje pli akiris merititan sukceson. Nia prezidanto kore dankis lin.

La 25an, Amuza vespero! Bedaŭrinde la atento de la ĉeestantaro ne estis rekompencita per sukceso, ĉar ne eblis eldoni la teatraĵon „Por kvietaj personoj”. S-ino Weyn tuj ŝanĝis la programon kaj kantigis kaj vortludigis ĉiujn. S-ro Vanderstempel aŭdigis belan muzikon. La grupon ankaŭ vizitis Jugoslava, juna, studento. Ĉiuj gaje interparoladis, kaj finis la kunvenon per „La Espero.”

Programo de la venontaj Kunvenoj:

Ĉiulunde je la 20a h. en „MIDI-BOURSE” (la etaĝo), 35, rue de France (Suda Stacidomo), Tel. 22.46.29.

Aŭgusto: La 6an: Parolata jurnalo; la 13an: Promenado tra malnova Bruselo gvi-

LISTO DE LA MEMBROJ-KOMERCISTOJ

Antverpeno

In 't Duifken (S-ano Paesmans), Lge Koepoortstr. 64: Kostumoj (5 0/0 rab.)
Vino Max Bolsius, Diepestraat 58-60, Antverpeno: Kuirejilaro. Tel. 32.57.85
M. Philips, Karel Rogierstr. 1, Antverpeno: Korsetoj - Rab. 5-10% por la membroj.
P. van der Hoydonck-van den Buys, Kapelsesteenweg 549, St. Mariaburg.
 ŝuoj — Teksaĵoj — Merceraĵoj. Tel. 74.27.86
J. Montmirail, Kortemarktstraat 53, Berchem. Arhitekto. Tel. 39.58.66
Morris de Ketelaere, Oostenstraat 25, Antverpeno. Hemiaĵoj. Tel. 39.17.09
S-ino Henny Jacques-de Ketelaere, Beeldekenstr. 31, Antverpeno. Gramofonaj diskoj por meminstruado. Tel. 33.75.38
Roger Jaumotte, Cyriel Buyssestr. 44, Antv. Anoncoj en tagjurnaloj. Tel. 37.47.14
K. Amerijckx, Melgesdreef 40, Merksem. Centra Hejtado. Tel. 45.81.07
R. Vanistendael, Dambruggestraat 234, Antverpeno. Okulvitroj — Rab. 5 0/0
CL. Peeters, Onderwijsstraat 68, Antverpeno. Apotekejo. Tel. 35.40.67
L. Van Reybrouck, Venusstraat 33, Antverpeno: Ĉiusp. iloj por la hejmo. Tel. 32.43.88
Firmo van Iseghem & Verstraeten, St. Bernardse steenweg 631, Hoboken.
 Vitraĵoj — Speguloj — Tel. 37.88.20
J. van Nereaux, Sterstraat 1, Antverpeno. Viandisto. Tel. 39.55.81
H. Peeters, Vordensteistr. 58, Schoten. Ingen.: Neon-lumo, Reklamoj. T. 81.48.47
H. Jacques, Lange Beeldekenstraat 31, Antverpeno. Presaĵoj. Tel. 33.75.38
Verdijck, St. Rochusstraat 174, Deurne. Ĉiaj asekuroj kaj hipotekejoj. Tel. 39.06.07
P. Peelman, Volkstraat 34, Antverpeno. Fumaĵoj — Pantofloj. Tel. 37.62.55
Y. Ameryckx, Helmstraat 154, Borgerhout. Peltaĵoj
M. Blajwas, Simonsstraat 40, Antverpeno. Frizisto. Tel. 32.13.18
A. van den Neste, Deurnebaan 30, Merksem. Presad-inkoj. Tel. 45.78.59

Bruĝo

Marcel Poupeye, Elf Julistr. 31. Ĉiaj asekuroj en la tuta lando. Tel. 371.93
Charcuterie Strovi, Vlamingstr. 48 (Teatroplaco) Viandvaroj. Tel. 334.08
Maison Joye, Gelmontstr. 29. Cemizoj, Gantoj, Kravatoj. Tel. 332.75
Firmo G. Verbeke, spinolarei 19: Konstrumaterialoj. Specialaĵo: naturŝtono de Jura. Tel. 321.85
Pan- kaj Kukbakisto R. ROSSEEL, Mariastraat 30, Konsumsalono. Tel. 338.34

Bruselo

Farmaciisto Jacobs, 94, rue général Eenens Bruxelles 3 15.26.01
Farmaciisto N. Nelis, Meise 59.13.73
„BONBONS SWINNE”, 77, rue de Nieuwenhove 44.57.36
Imprimerie Liens, 18, rue de la Princesse 21.10.98
CARRELAGE „Carrart”, 19, avenue de Saxe 21.74.49
Viaĝi MEBLOJN ĉe S-ro Weyn, aĉetu rue Destouvelles, 57 15.96.97
Libroj, Publikadoj, ĵurnaloj, F-ino Kestens 24, rue Bodenbroeck 11.71.03
Tinkturejo, senmakuligejo „TEX” 11, Av. du Couronnement,
 Woluwe St. Lambert 70.75.82

KOMERCISTOJ kiuj senkoste propagandas por Esperanto per reklamoj en siaj butikoj

G. Baeten, Belpairestraat 53, Berchem. Tel. 39.22.81. Frizisto por sinjorinoj
„De Boerinekens” (Clem. Van Hassel). Estro de la trinkejo en la Flandra Operdomo
A. Roels, Montignystraat 155, Antverpeno. Ledaj artikoloj-Selisto. Tel. 37.14.07
G. Goemaere, P. Genardstraat 39, Antverpeno. Speciejo, laktejo
Vandersmissen, Kampioenstr. 11, Antverpeno. Paperaĵoj, parfumaĵoj
Van Kerckhoven, Grote steenweg 63, Berchem. Fornoj; forĝaĵoj
R. Scheerdijs, Oude Vaartplaats 34, Antverpeno. Ŝnuroj; lignaj ŝuoj; lanternoj gardenilaro
Butiko Angora, (galerio), Huidevettersstr. Antverpeno. Luksaj pantofloj, sportŝuoj
Librejo Schuttershof, Schuttershofstr. 36, Antv.: luo, aĉeto, vendo de libroj
Vojaĝ-agentejo Pier Busseti, Hopland 5, Antv.: privataj kaj grupvojaĝoj

dota de F-ino Kestens; la 20an: Perfektiga kurso gvidota de S-ro Vanderstempel; la 27an: Amuza vespero gvidota de S-ino Weyn.

Septembro: La 3an: Parolata jurnalo; la 10an: S-ino Ernst: „Peer Gynt” (kun muziko de Grieg); la 17an: Perfektiga kurso gvidota de S-ro Vanderstempel; la 24an: Amuza vespero gvidota de S-ino WEYN.

Anoncetoj

— 22 junuloj, studentoj, deziras korespondi pri diversaj temoj kaj ankaŭ interŝanĝi belajn poŝtmarkojn. S-ro Contino-Salvatore, via Aspromonte, 32. Catania, Sicilio, Italujo.

— Dudekjara studento deziras korespondi kun belga samideano. Ivo Sedláček, nádrazi čp. 54. TEPLICE nad. Met. Ĉekoslovakujo?